

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	8Cdo/74/2023
Identifikačné číslo spisu:	1118209723
Dátum vydania rozhodnutia:	28.05.2025
Meno a priezvisko:	Mgr. Miroslav Šepták
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:1118209723.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Mgr. Miroslava Šeptáka a sudcov JUDr. Ivana Rumanu a JUDr. Gabriely Klenkovej, PhD. v spore žalobcu G.. U. H., F., narodeného XX. Y. XXXX, W., F. XX, zastúpeného advokátom JUDr. Milanom Švecom, Bratislava, Hadriánova 1, proti žalovanej Slovenskej republike, za ktorú koná Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, Bratislava, Račianska 71, IČO: 00 166 073, o náhradu škody spôsobenej pri výkone verejnej moci, vedenom na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 11C/16/2028, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 31. januára 2023 sp. zn. 5Co/76/2022, takto

rozhodol:

Dovolanie z a m i e t a.

Žalovanej n e p r i z n á v a nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Krajský súd v Bratislave (ďalej len „odvolací súd“) napadnutým rozsudkom potvrdil rozsudok Okresného súdu Bratislava I zo 06. októbra 2015 č. k. 32C/360/2018-120 (ďalej len „súd prvej inštancie resp. prvoinštančný súd“), ktorým zamietol žalobu žalobcu, ktorou sa domáhal uloženia povinnosti žalovanej náhrady škody a nemajetkovej ujmy v peniazoch vo výške 3.501.990 eur s úrokmi z omeškania vo výške 8,05% ročne od 24. februára 2016 do zaplatenia podľa zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci, súčasne žalovanej náhradu trov konania voči žalobcovi nepriznal (výrok I.); žalovanej náhradu trov odvolacieho konania voči žalobcovi nepriznal podľa § 255 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“; výrok II.).

1.1. Súd prvej inštancie v dôvodoch rozhodnutia uviedol, že po vykonanom dokazovaní mal za preukázané, že žalobca dňa 12. apríla 2002 uzavrel s G.. F. D. zmier, ktorý schválil rozhodca U.. Ľ. F., čím bol medzi nimi ukončený rozhodcovský spor a v zmysle ustanovení zákona č. 218/1996 Z. z. o rozhodcovskom konaní (ďalej len „zákon č. 218/1996 Z.z.“, pozn. dovolacieho súdu súd prvej inštancie uviedol nesprávne zákon č. 218/1989 Z.z.) sa tento zmier stal právoplatným rozhodnutím. Pretože lehota na plnenie povinností určených v schválenej dohode uplynula márne, žalobca sa domáhal splnenia povinností G.. F. D. v exekučnom konaní. Vedením exekučného konania bol poverený súdny exekútor

U. P. P., ktorý predmetný prípad viedol pod sp. zn. EX 406/05. Súdny exekútor zaslal dňa 06. februára 2006 G.. F. D. upovedomenie o začatí exekúcie s cieľom dosiahnuť uhradenie záväzku povinného. Pretože sa dočasne vlastníkom pohľadávky vyplývajúcej z exekučného titulu stal G.. P. Q.Q., narodený XX. X. XXXX, bytom N. XXX, O., upovedomenie o začatí exekúcie znelo v prospech tejto osoby, ktorá bola oprávneným. Následne sa vlastníkom exekvovanej pohľadávky stal opäť žalobca a naďalej vystupoval v exekučnom konaní ako oprávnený. Proti exekúcii podala listom zo dňa 08. marca 2006 námietky Y. D., bývalá manželka G.. F. D.. Ako osoba bez legitimacy, sa domáhala zastavenia exekúcie najmä z tohto dôvodu, že zmier zo dňa 12. apríla 2002 nepovažovala za exekučný titul. Následne podaním návrhu na Okresnom súde Zvolen zo dňa 16. marca 2006 sa menovaná domáhala určenia, že „dohoda uzatvorená dňa 12. apríla 2002 medzi G.. U. H., I., G.. F. D. a schválená U.. Ľ. F., nie je exekučným titulom podľa zákona č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov, nie je rozhodcovským nálezhom v zmysle zákona č. 218/1996 Z. z. o rozhodcovskom konaní, nie je zmirom v zmysle § 21 ods. 4 zákona č. 218/1989 Z. z. o rozhodcovskom konaní, je nezákonná, neplatná a nevykonateľná a navrhovateľov nezaväzuje (pôvodne „je neplatná“)". K žalobe sa pripojil aj G.. F. D. a to napriek skutočnosti, že nikdy predtým nespochybnil platnosť a vykonateľnosť exekučného titulu a dokonca na základe tohto titulu aj čiastočne plnil a to vo forme odovzdania tovaru. V uvedenom spore vedenom pod sp. zn. 12C/42/2006 Okresný súd Zvolen rozsudkom zo 07. mája 2010, žalobnému návrhu v celom rozsahu vyhovel. Krajský súd v Banskej Bystrici rozsudkom zo dňa 09. decembra 2010 sp. zn. 16Co/232/2010 rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil. Na základe právoplatného rozsudku, ktorý určoval, že dohoda zo 12. apríla 2002 nie je exekučným titulom, bolo exekučné konania vedené na Okresnom súde Zvolen zastavené, a to uznesením z 09. septembra 2011. Proti rozsudkom prvoinštančného a odvolacieho súdu podal generálny prokurátor Slovenskej republiky mimoriadne dovolanie, ktorému Najvyšší súd Slovenskej republiky vyhovel, rozsudky Okresného súdu Zvolen a Krajského súdu v Banskej Bystrici zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie Okresnému súde Zvolen. Okresný súd Zvolen následne rozsudkom z 11. novembra 2014 žalobu v celom rozsahu zamietol a tento rozsudok Krajský súd v Banskej Bystrici rozsudkom z 17. decembra 2015 vo veci samej potvrdil.

1.2. Na základe uvedeného skutkového stavu žalobca tvrdil, že nemohol realizovať svoje právo na uhradenie pohľadávky prostredníctvom exekučného konania, a to z dôvodu pôvodného nezákonného rozsudku Okresného súdu Zvolen, ktorý bol potvrdený rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici. Oba súdy - Okresný súd Zvolen, ako aj Krajský súd v Banskej Bystrici vec nesprávne právne posúdili a dospeli zhodne k nesprávnemu právnomu záveru. Na základe takto vydaných rozsudkov, ktoré boli v rozpore so zákonom, nastali právne dôsledky nemožnosti riadneho uplatnenia práva žalobcu v exekučnom konaní, ktoré bolo zastavené. Jediným dôvodom zastavenia exekučného konania pritom bol dočasne právoplatný rozsudok, ktorý stanovoval, že schválená dohoda nie je exekučným titulom. Tým sa znemožnilo uspokojenie pohľadávky žalobcu a vznikla ním tvrdená škoda v rozsahu: istina 1.948.029 eur (58.626.079 Sk), 5% ročný úrok z omeškania 19 433 eur (585.453 Sk), zmluvná pokuta ku dňu 06. februára 2006 1.509.475 eur (45.474.457,30 Sk), trovy právneho zastúpenia vo veci exekúcie 7 035 eur (211.950 Sk), súdny poplatok za vydanie poverenia 17 eur (500 Sk). Škoda mala vzniknúť aj v dôsledku dlhšej doby konania súdu v spore o vyslovenie, že dohoda zo dňa 12. apríla 2002 je neplatná, keďže konečné rozhodnutie vo veci začatej podaním dňa 17. marca 2006 nadobudlo právoplatnosť dňa 18. januára 2016. Povinnému tak v exekučnom konaní bola poskytnutá neprimeraná ochrana takmer 10 rokov. V dôsledku týchto skutočností žalobca tvrdil, že sa jeho majetok nezväčšil, aj keď sa zväčšil mal najmenej v rozsahu vyčíslenom v upovedomení o začatí exekúcie U.. P. P.. S prihliadnutím na vek žalobcu, ktorý mu neumožňoval v dôsledku uvedených skutočností (postupu súdov nižších inštancií) zaradiť sa do aktívnej činnosti odborných štruktúr v ktorých pôsobil s takým nasadením, akým v minulosti v nich pôsobil (žalobca aktívne pôsobil ako člena Generálnej rady Združenia podnikateľov Slovenska, kde získal pozíciu v jej Prezídii), a v dôsledku straty času na vybudovanie osobného kreditu, žalobca ďalej žiadal aj nemajetkovú ujmu, ktorú ohodnotil celkovo paušálnou sumou 20 000 eur.

1.3. Žalovaná sa v spore bránila tým, že žalobca nepreukázal (neuniesol dôkazné bremeno) splnenie podmienok pre vznik nároku na náhradu nemajetkovej ujmy podľa § 17 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z. z. (a to existencia škody a priama príčinná súvislosť medzi žalobcom namietaným rozhodnutím a vznikom

škody), pričom výšku sumy nemajetkovej ujmy 20 000 eur, ktorej náhrady sa tiež domáhal z titulu nezákonného rozhodnutia, označila za neprimeranú a neadekvátnu, nakoľko nebola žiadnym spôsobom odôvodnená. Bližšie uviedla, že nárok veriteľa na zaplatenie dlžnej sumy (dlhu) od svojho dlžníka je potrebné uplatniť pred nárokom na náhradu škody od štátu, keďže až nevyhnutnosť nároku veriteľa na zaplatenie dlžnej sumy (dlhu) od svojho dlžníka znamená vznik škody. Preto nie je možné domáhať sa náhrady škody spôsobenej orgánom štátu pri výkone verejnej moci za stavu, keď veriteľ disponuje vo vzťahu k dlžníkovi pohľadávkou, ku ktorej nebola preukázaná nemožnosť jej uspokojenia zo strany dlžníka v rámci exekučného konania. Žalovaná označila za nemysliteľné, aby dlžník nebol povinný splniť veriteľovi svoj záväzok, na ktorého plnenie sa sám v Dohode zaviazal, z dôvodu, že žalobca ako veriteľ by bol uspokojený titulom náhrady škody od štátu. Až v prípade nemožnosti uspokojenia práva veriteľa od dlžníka prichádza do úvahy možnosť vzniku reálnej škody na strane žalobcu, ktorej náhrady je možné sa, v prípade preukázania príčinnej súvislosti medzi vznikom majetkovej škody a konaním orgánu verejnej moci, domáhať od štátu. V uvedenom smere poukázala na judikatúru súdov Slovenskej republiky i Českej republiky (viď rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 4Cdo 199/2005 v spojení s rozhodnutím Najvyššieho súdu Slovenskej socialistickej republiky, sp. zn. 4Cz 110/84, rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1MCdo/8/2007, Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. III. ÚS 361/09, sp. zn. II. ÚS 17/2013, II. ÚS 570/2013). Vo vzťahu k žalobcom uplatnenému nároku na náhradu nemajetkovej ujmy žalovaná zdôraznila, že v zmysle § 17 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z. z. nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch vznikne iba ak žalobca preukáže, že samotné konštatovanie porušenia práva nie je dostatočným zadost'učinením vzhľadom na ujmu spôsobenú nezákonným rozhodnutím a zároveň nemajetkovú ujmu nie je možné uspokojiť inak. Až v prípade, ak by žalobca preukázal splnenie podmienok na vznik nároku na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch (§ 17 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z. z.) bolo potrebné skúmať okolnosti, na ktoré treba prihliadať pri určení výšky náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch (§ 17 ods. 3 zákona č. 514/2003 Z. z.). Žalovaná vyslovila presvedčenie, že žalobca nepreukázal ani splnenie podmienok pre vznik nároku na náhradu nemajetkovej ujmy podľa § 17 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z. z.. Zdôraznila tiež, že žalobca požadoval náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 20 000 eur, ktorá bezpochyby prevyšuje maximálnu možnú sumu odškodnenia nemajetkovej ujmy (v roku 2010 bola výška minimálnej mzdy 307,70 eura a 50-násobok minimálnej mzdy v roku 2010 sa rovnal hodnote 15 385 eur). Napokon žalovaná sa v spore bránila aj tým, že aj v prípade, ak by súd považoval nárok žalobcu na náhradu škody a nemajetkovej ujmy voči žalovanej za dôvodný, pre jeho uplatnenie už uplynula premlčacia doba a preto žalobcovi nie je možné priznať právnu ochranu. Predmetnú námietku odôvodnila tým, že v zmysle § 19 ods. 1 veta druhá zákona č. 514/2003 Z. z. začala momentom (oznámenia) doručenia predmetného uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky žalobcovi plynúť 3 ročná premlčacia lehota na uplatnenie práva na náhradu škody spôsobenej týmito rozhodnutiami. Žalobca svoju žalobu doručil Okresnému súdu Bratislava I až dňa 01. júna 2018. Aj v prípade, vzatia do úvahy spočívajúce premlčacej lehoty počas predbežného prerokovania nároku v zmysle § 19 ods. 3 zákona č. 514/2003 Z. z., a to v najdlhšej možnej miere 6 mesiacov, je zrejmé, že žalobcovi premlčacia lehota pre uplatnenie nároku na náhradu škody i nemajetkovej ujmy uplynula najneskôr dňa 12. októbra 2016, teda 3 roky a 6 mesiacov odo dňa nadobudnutia právoplatnosti uznesenia sp. zn. 4MCdo/8/2012 (12. apríla 2013), ktorý je najneskorším možným dňom, kedy bolo žalobcovi toto rozhodnutie doručené (oznámené).

1.4. S poukazom na uvedené sa súd prvej inštancie prednostne v spore zaoberal žalovanou vznesenou námietkou premlčania zistiť pritom jej oprávnenosť. Mal za to, že v zmysle ustanovenia § 19 ods. 1 veta druhá zákona č. 514/2003 Z. z. začala momentom doručenia (oznámenia) uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 26. februára 2013 sp. zn. 4MCdo/8/2012 žalobcovi plynúť trojročná premlčacia lehota na uplatnenie práva na náhradu škody a náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch spôsobenej mu rozsudkom Okresného súdu Zvolen zo dňa 07. mája 2010 č. k. 12C/42/2006-259 a potvrdzujúcim rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici zo dňa 09. decembra 2010 č. k. 16Co/232/2010-298. Žalobca doručil žalobu Okresnému súdu Bratislava I až dňa 01. júna 2018. Aj v prípade, ak by prvoinstančný súd vzal do úvahy spočívajúce premlčacej lehoty počas predbežného prerokovania nároku na náhradu škody a nároku na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch (žiadosť o prerokovanie náhrady škody a nemajetkovej ujmy doručil žalobca Ministerstvu spravodlivosti Slovenskej republiky dňa 24. februára 2016 č.l. 62-67) v zmysle ustanovenia § 19 ods. 3 zákona č. 514/2003 Z. z.,

a to v najdlhšej možnej miere šiestich mesiacov, dospel by k rovnakému záveru, a síce že žalobcovi premlčacia lehota pre uplatnenie nároku na náhradu škody i nemajetkovej ujmy v peniazoch uplynula najneskôr dňa 12. októbra 2016, teda tri roky a šesť mesiacov odo dňa nadobudnutia právoplatnosti uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 26. februára 2013 sp. zn. 4MCdo 8/2012 (č. l. 31), ktoré nadobudlo právoplatnosť dňa 12. apríla 2013, ktorý deň je najneskorším možným dňom, kedy bolo žalobcovi toto uznesenie doručené (oznámené). Keďže žalobca svoj nárok uplatnil žalobou až dňa 01. júna 2018, bolo zjavné, že ho uplatnil až po márnom uplynutí premlčacej lehoty v zmysle ustanovenia § 19 ods. 1 veta druhá zákona č. 514/2003 Z. z.

1.5. Ohľadom skutkových tvrdení a návrhov na vykonanie dokazovania, ktoré žalobca neuviedol v žalobe mal súd prvej inštancie za to, že mu nič nebránilo ich uviesť a predložiť už v žalobe. Uznesením Okresného súdu Bratislava I zo 04. decembra 2018 č. k. 11C/16/2018-123 bol pritom poučený o tom, že strany sú povinné uplatniť prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany (najmä skutkové tvrdenia, popretie skutkových tvrdení protistrany, návrhy na vykonanie dôkazov a hmotnoprávne námietky) včas. Súd prvej inštancie preto konštatoval, že prostriedky procesnej obrany, a to skutkové tvrdenia žalobcu obsiahnuté v bodoch 1., 2. a 3. jeho „Vyjadrenia k vyjadreniu žalovanej k žalobe doručeného súdu dňa 05.02.2019“, t. j. skutkové tvrdenia ohľadne tzv. „druhej“ exekúcie vedenej na Okresnom súde Zvolen pod sp. zn. 1Er/96/2016 a na Krajskom súde v Banskej Bystrici pod sp. zn. 5CoE/165/2016, skutkové tvrdenie o inom momente okamihu vzniku škody, aký uviedol v žalobe (a tým pádom aj iného okamihu začiatku plynutia premlčacej lehoty) a návrhy na vykonanie dokazovania oboznámení sa uznesením Okresného súdu Zvolen z 28. októbra 2015 č. k. 11Er/2576/2005-252, uznesením Okresného súdu Zvolen z 22. augusta 2016 sp. zn. 1Er/96/2016, Uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici z 26. júla 2017 sp. zn. 5CoE/165/2016, neboli uplatnené včas, pretože ich žalobca mohol predložiť už skôr, v žalobe. Z tohto dôvodu súd na ne neprihliadol. Rovnako súd takto vyhodnotil aj skutkové tvrdenia žalobcu obsiahnuté v jeho podaní z 30. augusta 2019, nazvanom „Stanovisko k duplike žalovanej zo dňa 15. apríla 2019“, vrátane jeho príloh. O nároku na náhradu trov konania rozhodol súd prvej inštancie podľa § 255 ods. 1 v spojení s 262 ods. 1 CSP.

2. Odvolací súd v odôvodnení potvrdzujúceho rozhodnutia uviedol, že súd prvej inštancie v súdnej veci vykonal dokazovanie v rozsahu potrebnom na zistenie rozhodujúcich skutočností (§ 185 ods. 1,2,3 CSP) z hľadiska posúdenia opodstatnenosti žaloby, výsledky vykonaného dokazovania správne zhodnotil (§ 191 CSP) a na ich základe dospel k správnym skutkovým a právnym záverom, ktoré v napadnutom rozhodnutí aj náležite, jasne a výstižne odôvodnil. Z uvedených dôvodov potom napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil, z hľadiska jeho vecnej správnosti.

2.1. Na zdôraznenie správnosti dôvodov rozhodnutia súdu prvej inštancie a na doplnenie uviedol, že podstatným pre rozhodnutie v predmetnej veci bolo podľa odvolacieho súdu vyriešenie otázky, či žalobcom uplatnený nárok v konaní je premlčaný. Účelom premlčania je na jednej strane stimulovať veriteľov k včasnému vykonaniu svojich subjektívnych občianskych práv (pohľadávok) a tým k tomu, aby predchádzali sami vzniku ujmy, a na strane druhej - a to najmä - čeliť tomu, aby dlžníci neboli vo vzťahoch k svojim povinnostiam vystavení po časovo neurčitú dobu donucujúcemu zákroku (tzv. vynútiteľnosti) zo strany súdu. Podľa § 19 ods. 1 až 3 zákona č. 514/2003 Z.z. právo na náhradu škody sa premlčí za tri roky odo dňa, keď sa poškodený dozvedel o škode. Ak je podmienkou uplatnenia práva na náhradu škody zrušenie alebo zmena právoplatného rozhodnutia, plyní premlčacia lehota odo dňa doručenia (oznámenia) rozhodnutia, ktorým bolo zmenené alebo zrušené právoplatné rozhodnutie. Najneskôr sa právo na náhradu škody premlčí za desať rokov odo dňa, keď bolo poškodenému doručené (oznámené) rozhodnutie, ktorým mu bola spôsobená škoda; to neplatí, ak ide o škodu na zdraví alebo škodu spôsobenú rozhodnutím podľa § 7 a 8. Lehota neplyní počas predbežného prerokovania nároku podľa § 15 odo dňa podania žiadosti do skončenia prerokovania, najdlhšie však počas šiestich mesiacov. Pri práve na náhradu škody spôsobenej pri výkone verejnej moci je zákonom č. 514/2003 Z.z. stanovená kombinovaná premlčacia doba a to subjektívna a objektívna. Začiatok plynutia pri každej z nich je upravený odlišne. Objektívna premlčacia doba je upravená tak, že začiatok jej plynutia nastáva jednoducho na základe objektívnej skutočnosti, bez akejkoľvek závislosti na subjektívnej vedomosti poškodeného o jeho nároku na náhradu škody. Pri subjektívnej premlčacej dobe

§ 19 ods. 1 zák. č. 514/2003 Z.z. stanovuje, že právo na náhradu škody sa premlčí za tri roky odo dňa, keď sa dozvedel o škode, pričom ak je podmienkou uplatnenia práva na náhradu škody zrušenie alebo zmena právoplatného rozhodnutia, plynie premlčacia doba od doručenia resp. oznámenia rozhodnutia, ktorým bolo zmenené alebo zrušené právoplatné rozhodnutie. Špecifikom plynutia premlčacej doby v prípade nároku na náhradu škody spôsobenej pri výkone verejnej moci je skutočnosť, že táto premlčacia doba neplynie po dobu predbežného prerokovania nároku podľa § 15 citovaného zákona. V danom prípade žalobcovi začala plynúť subjektívna premlčacia doba dňom doručenia uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4MCdo/8/2012 v zmysle § 19 ods. 1 veta druhá zák. č. 514/2003 Z.z., keďže práve týmto rozhodnutím bol zrušený rozsudok Okresného súdu vo Zvolene zo 07. mája 2010 sp. zn. 12C/42/2006 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici z 09. decembra 2010 sp. zn. 16Co/232/2010, teda žalobcom namietané nezákonné rozhodnutie. Pri aplikovaní ustanovenie § 19 ods. 3 citovaného zákona, došlo k prerušeniu plynutia subjektívnej premlčacej doby v dôsledku podania žiadosti o predbežné prerokovanie nároku od 24. februára 2016 (od podania žiadosti na Ministerstvu spravodlivosti Slovenskej republiky do skončenia prerokovania, najdlhšie však počas šiestich mesiacov). Premlčacia doba na uplatnenie nároku žalobcovi uplynula najneskôr dňa 12. októbra 2016, teda tri roky a šesť mesiacov odo dňa oznámenia resp. nadobudnutia právoplatnosti uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4MCdo/8/2012. Keďže žiadosť žalobcu o prerokovanie náhrady škody bola dňa 24. februára 2016 doručená Ministerstvu spravodlivosti Slovenskej republiky, je tak vylúčené, aby sa o škode dozvedel až dňa 26. júla 2017, rozhodnutím Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 5CoE/165/2016. Nakoľko žaloba bola na súd podaná až dňa 1. júna 2018, nebolo možné žalobcovi právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím v dôsledku premlčania priznať.

2.2. Odvolací súd sa rovnako stotožnil s tvrdením žalovanej, že prostriedky procesnej obrany, a to skutkové tvrdenia žalobcu obsiahnuté v bodoch 1/ až 3/ jeho „Vyjadrenia žalobcu k vyjadreniu žalovanej k žalobe doručenej dňom 05.02.2019“, konkrétne skutkové tvrdenie ohľadom „druhej“ exekúcie vedenej na Okresnom súde Zvolen pod sp. zn. 1Er/96/2016 a na Krajskom súde v Banskej Bystrici sp. zn. 5CoE/165/2016 a skutkové tvrdenia o inom momente okamihu vzniku škody, aký uviedol v žalobe, resp. návrhy na vykonanie dokazovania oboznámením sa uznesením Okresného súdu Zvolen z 28. októbra 2015 č. k. 11Er/2576/2005-252, uznesením Okresného súdu Zvolen z 22. augusta 2016 sp. zn. 1Er/96/2016, uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici z 26. júla 2017 sp. zn. 5CoE/165/2016 neboli uplatnené včas, pretože ich žalobca mohol predložiť už skôr - v žalobe. Avšak ak by aj súd prvej inštancie pristúpil k vykonaniu žalobcom navrhnutých dôkazov, tieto by ani podľa názoru odvolacieho súdu nič nezmenili na momente začiatku plynutia premlčacej doby.

2.3. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa ust. § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 262 ods. 1 a § 255 ods. 1 CSP. V odvolacom konaní úspešnej žalovanej však náhradu trov odvolacieho konania nepriznal, pretože zo súdneho spisu vznik žiadnych trov konania na strane žalovanej nevyplyva a teda súd jej ich náhradu s prihliadnutím na zásadu hospodárnosti konania priznať nemohol.

3. Proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie žalobca (ďalej aj „dovolateľ“), ktorého prípustnosť odôvodňoval ustanoveniami § 420 písm. f) CSP a § 421 ods. 1 písm. b) CSP. Navrhoval dovolaciemu súdu, aby zrušil rozhodnutia oboch súdov nižších inštancií a vrátil vec prvoinštančnému súdu na ďalšie konanie.

3.1. V rámci dovolacieho dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP žalobca namietal nesprávny procesný postup súdu prvej inštancie, keď uplatnením sudcovskej koncentrácie konania nepripustil tvrdenia a dôkazy o začatí plynutia premlčacej lehoty so zdôvodnením, že žalobca ich nepredložil včas, čím porušil právo žalobcu na spravodlivý proces. Podľa názoru žalobcu súd posúdil začiatok plynutia premlčacej doby v predmetnej veci v rozpore so skutočnosťami, ktoré boli žalobcom tvrdené a sú v súdnom spise dokladované listinnými dôkazmi, pričom sa nezaoberal tvrdeniami žalobcu a dôkazmi o tom, kedy začala plynúť premlčacia doba. Žalobca namietal, že súd pri svojom rozhodovaní nezobral do úvahy a ani sa nezaoberal skutočnosťou, že žalobca nemôže v žalobe predvídať všetky možné námietky žalovanej, a teda ani námietku premlčania nároku, ktorú má právo vzniesť žalovaná v ktoromkoľvek štádiu konania. Žalobca má právo k takejto námietke uviesť svoje tvrdenia ako prostriedok procesného útoku a je

povinný takéto tvrdenia aj doložiť dôkazmi. Takýto postup nastal aj v prípade tohto sporu, pričom ale súd ustálil názor, že tvrdeniami a dôkazmi žalobcu o začatí plynutia premlčacej lehoty sa nebude zaoberať z dôvodov, že neboli súdu oznámené včas. Posúdenie včasnosti oznámenia skutočností určujúcich začatie plynutia premlčacej doby je však nutné, podľa názoru žalobcu, viazať na vznesenie námietky premlčania a nie na podanie žaloby, keďže v tej dobe otázka premlčania nebola a ani nemohla byť predmetom posudzovania súdu. Žalobca konštatoval, že v danom prípade nemohlo dôjsť k naplneniu dôvodov na uplatnenie princípu sudcovskej koncentrácie konania, keďže postup žalobcu nemal žiaden negatívny dopad na rýchlosť alebo hospodárnosť konania, nevyžadovalo si nariadenie pojednávania súdu a ani žiadne ďalšie úkony súdu. Domnieval sa preto, že uplatnenie diskrečného práva súdu nemalo procesné opodstatnenie a znamenalo tak neprimeranú a neopodstatnenú prísnosť súdu neodôvodnenú okolnosťami prípadu.

3.1.1. Žalobca v dovolaní ďalej namietal nedostatočné odôvodnenie napadnutého rozhodnutia, pretože odvolací súd sa v rozhodnutí nevysporiadal so všetkými právne relevantnými dôvodmi v dovolaní, a hlavne so špecifickými námietkami dovolateľa, týkajúcimi sa použitia sudcovskej koncentrácie konania. Mal za to, že súdy nižších inštancií zásadne popreli účel a význam použitej právnej normy. Takýto postup je zásahom do princípu právnej istoty, čím došlo k porušeniu práva dovolateľa na spravodlivý proces odvolacím súdom, pričom tento zásah má relevantnú intenzitu a tým je naplnený dovolací dôvod podľa § 420 písm. f) CSP). Žalobca poukázal na to, že včasnosť predloženia prostriedkov procesného útoku a prostriedkov procesnej obrany vyhodnocuje v okolnostiach konkrétneho prípadu súd a je ponechané na jeho úvahe, či prípadné omeškanie procesného úkonu ospravedlní alebo či prijme procesnú sankciu, ktorá spočíva v tom, že na procesný úkon neprihliadne, a tým mu neprizná procesné účinky. Súd prvej inštancie sa však vyhodnotením okolností prípadu musí venovať riadne a svoju úvahu aj ústavne udržateľným spôsobom odôvodniť. Na rozdiel od všeobecného konštatovania bol súd povinný, ak vyhodnotil podanie žalobcu ako oneskorené predloženie prostriedkov procesného útoku, sa svedomite zaoberať otázkou, či to môže ospravedlniť na základe objektívnych kritérií (napr. právna zložitosť sporu) alebo subjektívnych kritérií (napr. schopnosť účastníka rozpoznať potrebu tvrdiť určité skutočnosti), čo sa však vôbec nestalo. Súd prvej inštancie teda absenciou riadneho odôvodnenia porušil základné právo žalobcu na súdnu ochranu a nápravu neurobil ani odvolací súd, čím súdy tiež porušili základné princípy uvedené v článkoch 2 a 3 CSP. Odvolací súd sa k namietanej sudcovskej koncentrácii konania vyjadril v bode 17 svojho rozsudku veľmi stroho, pričom s argumentáciou žalobcu vo veci interpretácie a aplikácie čl. 1 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, ktorým je zabezpečenie materiálneho a nie formálneho právneho štátu, otázkou spravodlivosti, ústavne súladného výkladu zákonov, odmietnutie prílišného formalizmu, sa nezaoberal vôbec.

3.2. V rámci dovolacieho dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP dovolateľ namietal, že súdy nižších inštancií nesprávne uznali opodstatnenosť námietky premlčania s argumentom, že premlčacia doba na uplatnenie nároku žalobcovi uplynula najneskôr 12. októbra 2016, pričom odvolací súd navyše tvrdí, že ak by aj súd prvej inštancie pristúpil k vykonaniu žalobcom navrhnutých dôkazov, tieto by ani podľa názoru dovolacieho súdu nič nezmenili na momente začiatku plynutia premlčacej doby. Dovolateľ namietal, že jeho žaloba o náhradu škody bola zamietnutá v dôsledku ústavne neakceptovateľného výkladu inštitútu premlčania bez zohľadnenia špecifických okolností prípadu a sudcovskej koncentrácie konania. Súdy aprobovali právny stav, ktorý je nezlučiteľný s Listinou základných práv a slobôd, Ústavou Slovenskej republiky, Dohovorom o ochrane ľudských práv a slobôd a judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej aj len „ESLP“). Podľa názoru žalobcu v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu nebola nikdy riešená otázka, týkajúca sa právnej úpravy stanovujúcej začiatok plynutia premlčacej lehoty odo dňa doručenia (oznámenia) rozhodnutia, ktorým boli zrušené právoplatné rozsudky, podľa § 19 ods. 1 vety druhej zákona č. 514/2003 Z.z., a jej uplynutie bez ohľadu na to, že v čase začatia plynutia a ani pri konci plynutia premlčacej doby ešte žalobca nevedel preukázať existenciu škody, keďže túto si prioritne uplatňoval u dlžníka dostupnými právnymi prostriedkami a až nevyhnutnosť jeho pohľadávky sa považuje za vznik škody, ktorú si mohol uplatňovať na súde. Dovolateľ mal za to, že premlčanie takéhoto nároku je ústavne neobhájiteľné a je v rozpore s judikatúrou ESLP (rozsudok zo 17. septembra 2013 vo veci *Esim v. Turecko*, bod 37 rozsudku z 25. januára 2000 vo veci *Miragall Escolano a ostatní v. Španielsko*). Zároveň poukázal na to, že uvedená právna otázka je kľúčová pre

rozhodnutie vo veci samej.

4. Žalovaná sa k dovolaniu žalobcu písomne nevyjadrila.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 CSP) skúmal, či sú dané procesné predpoklady pre uskutočnenie meritórneho dovolacieho prieskumu napadnutého rozhodnutia a konania, ktoré mu predchádzalo a dospel k záveru, že dovolanie žalobcu je síce procesne prípustné, ale nie je dôvodné a preto ho zamietol (§ 448 CSP).

6. Právo na prístup k dovolaciemu súdu nie je absolútne. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok a tejto jeho mimoriadnej povahe zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti, prísne regulovanej Civilným sporovým poriadkom. Z ustanovenia § 419 CSP vyplýva, že proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je dovolanie prípustné, len ak to zákon pripúšťa, pričom prípady, v ktorých je dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním.

7. Podľa § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

8. Podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

9. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

10. Dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

11. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f) CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní zákonu zodpovedajúcim spôsobom, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a v dovolaní náležite vymedziť dovolací dôvod (§ 420 CSP alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

Dovolanie podľa § 420 písm. f) CSP

12. Žalobca vyvodzujúc prípustnosť dovolania v prvom rade z ustanovenia § 420 písm. f) CSP namietal nesprávny procesný postup súdu prvej inštancie, keď uplatnením sudcovskej koncentrácie konania nepripustil tvrdenia a dôkazy o začatí plynutia premlčacej lehoty s (nesprávnym) zdôvodnením, že žalobca ich nepredložil včas, čím porušil právo žalobcu na spravodlivý proces. Podľa žalobcu v danom prípade nemohlo dôjsť k naplneniu dôvodov na uplatnenie princípu sudcovskej koncentrácie konania, keďže jeho postup nemal žiaden negatívny dopad na rýchlosť alebo hospodárnosť konania, nevyžadoval si nariadenie pojednávania a ani žiadne ďalšie úkony súdu. Uplatnenie diskrečného práva súdu nemalo procesné opodstatnenie a znamenalo tak neprimeranú a neopodstatnenú prísnosť súdu neodôvodnenú okolnosťami prípadu. Žalobca v dovolaní ďalej namietal nedostatočné odôvodnenie napadnutého rozhodnutia, pretože odvolací súd sa v rozhodnutí nevysporiadal so všetkými právne relevantnými dôvodmi v odvolaní, a hlavne so špecifickými námietkami odvolateľa/dovolateľa ohľadne použitia sudcovskej koncentrácie konania.

13. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f) CSP, sú: a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia, a to v takej miere (intenzite), v dôsledku ktorej došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle citovaného ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca a ktoré (porušenie) tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie vecí za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutia spravodlivosti).

14. V danom prípade žalobca videl nesprávny procesný postup súdov nižších inštancií v nesprávnom uplatnení princípu sudcovskej koncentrácie konania (§ 153 CSP). Z obsahu spisu vyplýva, že po vznesení námietky premlčania žalovanou (čl. 111) sa žalobca k tejto námietke vyjadril a produkoval tvrdenia na jej vyvrátenie (čl. 127), s týmito sa ale súd prvej inštancie nezaoberal majúc za to, že neboli súdu oznámené včas. Odvolací súd sa s takýmto postupom stotožnil. Podľa názoru dovolacieho súdu, ktorý vo svojej argumentácii predostrel aj dovolateľ, je posúdenie včasnosti oznámenia skutočností určujúcich začatie plynutia premlčacej doby potrebné posudzovať s ohľadom na okamih vznesenia námietky premlčania v spore a nie na podanie žaloby, keďže v tej dobe ešte otázka premlčania nebola a ani nemohla byť predmetom posudzovania súdu. Bolo by nesprávne žiadať od žalobcu, aby už v podanej žalobe reagoval na prípadnú námietku premlčania a odôvodňoval jej neopodstatnenosť. Správne mal preto odvolací súd postupovať podľa § 387 ods. 3 CSP, v zmysle ktorého odvolací súd sa v odôvodnení musí zaoberať aj podstatnými vyjadreniami strán prednesenými v konaní na súde prvej inštancie, ak sa s nimi nevysporiadal v odôvodnení rozhodnutia súd prvej inštancie. Odvolací súd sa musí v odôvodnení vysporiadať tiež s podstatnými tvrdeniami uvedenými v odvolaní. V konečnom dôsledku ale podľa dovolacieho súdu predmetný (nesprávny) postup odvolacieho súdu nedosahoval takú intenzitu, ktorá by odôvodňovala záver o porušení práva žalobcu na spravodlivý proces preto, lebo odvolací súd v dôvodoch napadnutého rozhodnutia dal žalobcovi odpoveď aj na ním vznesené otázky, ktorých vyriešenie nepovažoval za relevantné pre jeho úspech v spore (tvrdenia o inom momente okamihu vzniku škody).

15. Princípu práva na spravodlivý proces zodpovedá právo účastníka na určitú kvalitu súdneho rozhodnutia a povinnosť súdu svoje rozhodnutie riadne odôvodniť. Súd sa teda musí zaoberať účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (I. ÚS 46/05). Z uvedeného potom vyplýva, že k porušeniu práva na spravodlivý proces v

zmysle § 420 písm. f) CSP môže dôjsť aj nepreskúmateľnosťou napadnutého rozhodnutia (porov. I. ÚS 105/06, III. ÚS 330/2013, III. ÚS 47/2019, IV. ÚS 372/2020, 1 Cdo 213/2019, 2 Cdo 190/2019, 3 Cdo 168/2018, 4 Cdo 3/2019, 5 Cdo 57/2019, 6 Cdo 33/2020, 7 Cdo 308/2019, 8 Cdo 152/2018).

16. V predmetnej veci sú v dovolaní napadnutom rozhodnutí (obsah ktorého nemožno posudzovať izolovane od rozsudku súdu prvej inštancie, lebo prvoinštančné a odvolacie konanie z hľadiska predmetu konania tvoria jeden celok - vid' rozhodnutia ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08, IV. ÚS 372/08) zreteľne vysvetlené jeho podstatné dôvody, uvedené ustanovenia, ktoré súd aplikoval a z ktorých vyvodil svoje právne závery, ako i vysvetlené právne úvahy, ktorými sa pri rozhodovaní riadil. Prijaté právne závery sú primerane odôvodnené spôsobom zodpovedajúcim § 393 ods. 2 CSP (predtým § 157 ods. 2 zákona č. 99/1963 Zb.). Za procesnú vadu konania v zmysle § 420 písm. f) CSP nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv dovolateľa (v danom prípade žalobcu).

16.1. Konkrétnejšie k dovolacími námietkami žalobcu o nedostatočnom (nesprávnom) právnom posúdení plynutia premlčacej doby dovolací súd uvádza, že súdy nižších inštancií v odôvodnení svojich rozhodnutí dostatočným spôsobom objasnili (súd prvej inštancie v bodoch 14. až 20.; odvolací súd v bodoch 14. až 16.) ako v spore dospeli k záveru, že žalobca si uplatnil svoj nárok na náhradu škody a náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch po márnom uplynutí premlčacej doby uvedenej v § 19 ods. 1 veta druhá zákona č. 514/2003 Z. z. Konštatovanie uplatnenia si nároku po uplynutí premlčacej doby bolo primárnym dôvodom na zamietnutie žaloby bez nutnosti vykonávania akéhokoľvek dokazovania ohľadom preukázania splnenia podmienok pre vznik zodpovednosti žalovanej za škodu v zmysle ustanovení zákona č. 514/2003 Z. z. Pokiaľ ide o námietku, že odvolací súd sa nevysporiadal so špecifickými námietkami odvolateľa, týkajúcimi sa použitia sudcovskej koncentrácie konania, v uvedenom smere dovolací súd poukazuje na bod 17. odôvodnenia napadnutého rozhodnutia, v ktorom sa odvolací súd uvedenými skutočnosťami zaoberal, hoci nesprávne (bližšie vid' bod 14. tohto rozhodnutia), avšak v samotnom závere konštoval, že „...ak by aj súd prvej inštancie pristúpil k vykonaniu žalobcom navrhnutých dôkazov, tieto by ani podľa názoru odvolacieho súdu nič nezmenili na momente začiatku plynutia premlčacej doby...". Z uvedeného je zrejmé, že odvolací súd posudzoval (zvažoval) aj iný počiatok plynutia premlčacej lehoty, a to z tých hľadísk, ktoré uvádzal odvolateľ, avšak sa s nimi nestotožnil. S poukazom na uvedené v okolnostiach veci nebola opodstatnená dovolacia námietka žalobcu, že odvolací súd nepreskúmateľným spôsobom odôvodnil svoje rozhodnutie. Dovolací súd uzatvára, že odôvodnenie rozsudku odvolacieho súdu sa vporadúva so všetkými podstatnými rozhodujúcimi skutočnosťami, vrátane tých na ktoré žalobca poukazoval aj v rámci dovolacích námietok a myšlienkový postup odvolacieho súdu je v odôvodnení dostatočne vysvetlený nielen s poukazom na všetky rozhodujúce skutočnosti zistené vykonaným dokazovaním, ale tiež s poukazom na právne závery, ktoré prijal (§ 220 ods. 2 CSP).

17. Zo zhora uvedeného (pod bodom 16.1.) je teda zrejmé, ako a z akých dôvodov odvolací súd rozhodol a podľa názoru dovolacieho súdu má odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu všetky náležitosti v zmysle § 393 CSP. Za procesnú vadu konania podľa ustanovenia § 420 písm. f) CSP nemožno považovať to, že žalobca sa s rozhodnutím odvolacieho súdu nestotožnil a že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa jeho predstáv. Samotná skutočnosť, že dovolateľ so skutkovými a právnymi závermi vyjadrenými v odôvodnení rozhodnutí súdov oboch nižších inštancií nesúhlasil a nestotožnil sa s nimi, nemôže sama osebe viesť k založeniu prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP, pretože do práva na spravodlivý proces nepatrí právo na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, teda aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ním predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jeho vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ním navrhnutých dôkazov súdom, prípadne dožadovať sa ním navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 98/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

18. Dovolací súd tiež poznamenáva, že pri posudzovaní splnenia požiadaviek na riadne odôvodnenie rozhodnutia, správnosť právnych záverov (o uplynutí premlčacej lehoty), ku ktorým súdy dospeli, nie je

právne relevantná, lebo prípadne nesprávne právne posúdenie veci prípustnosť dovolania nezakladá (porov. R 24/2017). Ako vyplýva aj z judikatúry ústavného súdu, iba skutočnosť, že dovolateľ sa s právnym názorom všeobecného súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti rozhodnutia odvolacieho súdu (napr. I. ÚS 188/06). Najvyšší súd už podľa predchádzajúcej úpravy dospel k záveru, že realizácia procesných oprávnení sa účastníkovi neznemožňuje právnym posúdením (viď R 54/2012 a 1Cdo/62/2010, 2Cdo/97/2010, 3Cdo/53/2011, 4Cdo/68/2011, 5Cdo/44/2011, 6Cdo/41/2011, 7Cdo/26/2010 a 8ECdo/70/2014). Skutočnosť, že dovolateľ má odlišný právny názor než odvolací súd, bez ďalšieho nezakladá a nedokazuje ňou tvrdenú vadu v zmysle § 420 písm. f) CSP.

19. V posudzovanom prípade dovolací súd uzatvára, že obsah spisu nedáva podklad pre záver, že konanie pred odvolacím súdom bolo postihnuté namietanou vadou zmätočnosti uvedenou v ustanovení § 420 písm. f) CSP.

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP

20. Podľa názoru žalobcu je jeho dovolanie prípustné aj v zmysle § 421 ods. 1 písm. b) CSP majúci za to, že rozhodnutie odvolacieho súdu (ale aj súdu prvej inštancie) záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená a ktorá sa týka „stanovenia začiatku plynutia premľacej lehoty odo dňa doručenia (oznámenia) rozhodnutia, ktorým boli zrušené právoplatné rozsudky, podľa § 19 ods. 1 vety druhej zákona č. 514/2003 Z.z., a jej uplynutia bez ohľadu na to, že v čase začatia plynutia a ani pri konci plynutia premľacej doby ešte žalobca nevedel preukázať existenciu škody, keďže túto si prioritne uplatňoval u dlžníka dostupnými právnymi prostriedkami a až nevyhnutnosť jeho pohľadávky možno považovať za vznik škody, ktorú si mohol uplatňovať na súde“. Žalobca zamietnutie žaloby o náhradu škody označil ako „dôsledok ústavne neakceptovateľného výkladu inštitútu premľania bez zohľadnenia špecifických okolností prípadu a sudcovskej koncentrácie konania“.

21. Dôvod prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP predpokladá, že právnu otázku kľúčovú pre rozhodnutie vo veci samej dovolací súd dosiaľ neriešil a je tu daná potreba, aby dovolací súd ako najvyššia súdna autorita túto otázku vyriešil. Právna úprava účinná od 1. júla 2016 dáva dovolaciemu súdu právomoc rozhodnúť o tom, či ide o otázku zásadného právneho významu, ktorá nebola dosiaľ riešená. Základným predpokladom prípustnosti dovolania je, že dovolací súd vo svojej rozhodovacej činnosti doposiaľ neposudzoval právnu otázku nastolenú dovolateľom (t. j. právne posúdenie veci odvolacím súdom, s ktorým dovolateľ nesúhlasí). Ak dovolateľ vyvodzuje prípustnosť dovolania z § 421 CSP, má viazanosť odvolacieho súdu dovolacími dôvodmi (§ 440 CSP) kľúčový význam v tom zmysle, že posúdenie prípustnosti dovolania závisí od toho, ako dovolateľ sám vysvetlí (konkretizuje a náležite doloží), že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia dovolateľom označenej právnej otázky a že ide o prípad, na ktorý sa vzťahuje toto ustanovenie.

22. Aby na základe dovolania podaného podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP mohlo byť rozhodnutie odvolacieho súdu podrobené meritórnemu dovolaciemu prieskumu z hľadiska namietaného nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 432 ods. 1 CSP), musia byť (najsôr) splnené predpoklady prípustnosti dovolania, medzi ktoré okrem iného patrí riadne odôvodnenie dovolania prípustnými dovolacími dôvodmi a spôsobom vymedzeným v ustanoveniach § 431 až § 435 CSP (porovnaj 2 Cdo 203/2016, 3 Cdo 216/2017, 4 Cdo 64/2018, 6 Cdo 113/2017,

7 Cdo 95/2017 a 8 Cdo 95/2017). K posúdeniu dôvodnosti dovolania (či dovolateľom napadnuté rozhodnutie skutočne spočíva na nesprávnom právnom posúdení) môže dovolací súd pristúpiť len po prijatí záveru o prípustnosti dovolania. Aj právna úprava odvolacieho konania obsiahnutá v CSP, podobne ako predchádzajúca právna úprava, dôsledne odlišuje prípustnosť a dôvodnosť dovolania.

23. Otázkou relevantnou podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP môže byť len otázka právna (nie skutková otázka). Môže ísť tak o otázku hmotnoprávnu (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj o otázku procesnoprávnu (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). Otázkou relevantnou podľa

tohto ustanovenia môže byť len právna otázka, na ktorej spočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu. Otázky síce riešené súdmi v priebehu konania, avšak netvoriace základ ich rozhodnutí, nemajú relevanciu v zmysle tohto ustanovenia. Predmetná otázka musí byť zároveň procesnou stranou nastolená v dovolaní. Právne otázky, dovolateľom v dovolaní nenastolené a nepomenované, nemajú relevanciu z hľadiska prípustnosti dovolania podľa tohto ustanovenia.

24. Ešte pred posúdením „vyriešenia právnej otázky“ (§ 421 ods. 1 písm. b) CSP) treba uviesť, že správnosť súdmi riešených skutkových otázok nemôže byť v dovolacom konaní podrobená meritórnemu prieskumu, lebo dovolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 CSP); skutková okolnosť (t.j. skutková otázka, resp. riešenie skutkovej otázky) z hľadiska § 421 ods. 1 CSP je irelevantná.

25. Dovolací súd poukazuje na to, že právne otázky v zmysle § 421 ods. 1 CSP nemôžu mať hypotetický charakter ale sú spojené so skutkovým stavom z ktorého odvolací súd vychádzal, t. j. rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia tejto konkrétnej otázky.

26. Dovolací súd posudzoval prípustnosť dovolacieho dôvodu uplatneného žalobcom podľa § 421 ods. 1 CSP v súlade s § 432 CSP v spojení s § 124 CSP (I. ÚS 51/2020), v snahe autenticky porozumieť textu dovolania (IV. ÚS 15/2021, I. ÚS 115/2020, I. ÚS 336/2019). Po konštatovaní prípustnosti dovolania so zreteľom na riadne nastolenú právnu otázku spôsobom zodpovedajúcim § 421 ods. 1 CSP dovolací súd pristúpil k meritórnemu dovolaciemu prieskumu a posúdeniu dôvodnosti podaného dovolania z hľadiska uplatnenej dovolacej argumentácie, t. j. z hľadiska právneho posúdenia veci odvolacím súdom vo vymedzených právnych otázkach.

27. Podľa § 19 ods. 1 až 2 zákon č. 514/2003 Z.z. právo na náhradu škody sa premlčí za tri roky odo dňa, keď sa poškodený dozvedel o škode. Ak je podmienkou uplatnenia práva na náhradu škody zrušenie alebo zmena právoplatného rozhodnutia, plyní premlčacia lehota odo dňa doručenia (oznámenia) rozhodnutia, ktorým bolo zmenené alebo zrušené právoplatné rozhodnutie. Najneskôr sa právo na náhradu škody premlčí za desať rokov odo dňa, keď bolo poškodenému doručené (oznámené) rozhodnutie, ktorým mu bola spôsobená škoda; to neplatí, ak ide o škodu na zdraví alebo škodu spôsobenú rozhodnutím podľa § 7 a 8. Lehota neplynie počas predbežného prerokovania nároku podľa § 15 odo dňa podania žiadosti do skončenia prerokovania, najdlhšie však počas šiestich mesiacov.

28. Právo na náhradu škody spôsobenej pri výkone verejnej moci podlieha premlčaniu. Platná právna úprava rozlišuje objektívnu a subjektívnu lehotu premlčania práva na náhradu škody spôsobenej pri výkone verejnej moci. Subjektívna premlčacia lehota je bez ohľadu na to, či škoda bola spôsobená nezákonným rozhodnutím orgánu verejnej moci alebo jeho nesprávnym postupom, trojročná a začína plynúť odo dňa, keď sa poškodený dozvedel o škode. Nie je pritom relevantné, kedy sa poškodený dozvedel, kto za túto škodu zodpovedá - takúto podmienku zákon pre začatie plynutia tejto premlčacej lehoty neustanovuje.

29. Skutočnosť, že zákon rozlišuje dve formy zodpovednosti štátu za škodu (nezákonné rozhodnutie, a nesprávny úradný postup) sa prejavuje aj v špeciálnej úprave premlčania, pokiaľ ide o počiatok a dĺžku lehôt. V ustanovení § 19 ods. 1, 2 zákona ide o kombináciu doby subjektívnej a objektívnej, ktorá však platí len pre prípady zodpovednosti za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím. To vyplýva z dikcie ustanovenia § 19 ods. 2, ktoré počiatok plynutia objektívnej premlčacej doby viaže iba na okamih doručenia (oznámenia) rozhodnutia, ktorým bolo nezákonné rozhodnutie zrušené, nie však tiež na existenciu nesprávneho úradného postupu.

30. Vychádzajúc z vyššie uvedeného, rozhodujúcim v preskúmvanej veci z hľadiska začatia plynutia subjektívnej premlčacej doby bol rozhodujúci deň doručenia (oznámenia) zrušujúceho rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 26. februára 2013 sp. zn. 4MCdo 8/2012, ktoré nadobudlo právoplatnosť dňa 12. apríla 2013 .

31. K posúdeniu stanovenia počiatku plynutia premlčacích lehôt pri uplatňovaní nárokov voči štátu sa

vyjadril aj Najvyšší súd Slovenskej republiky v uznesení z 20. marca 2012, sp. zn. 5MCdo 13/2010 tak, že „...ak totiž podmienkou na uplatnenie práva na náhradu škody je zrušenie rozhodnutia pre nezákonnosť, pre začiatok plynutia trojročnej subjektívnej premlčacej doby v zmysle § 22 ods. 1 druhej vety zákona č. 58/1969 Zb. je podľa jeho výslovného znenia rozhodujúci deň doručenia (oznámenia) zrušujúceho rozhodnutia; nárok na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím je potrebné vopred prerokovať s ústredným orgánom. V takom prípade, premlčacia doba odo dňa podania žiadosti do skončenia prerokovania, najdlhšie po dobu šiestich mesiacov, neplynie...“.

32. Pravdou je, že citované právne vety boli prijaté ešte za účinnosti predchádzajúceho právneho predpisu upravujúceho zodpovednosť štátu za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím a nesprávnym úradným postupom, avšak porovnávajúc znenie právneho predpisu (zákona č. 58/1969 Zb.) je zjavné, že v otázke plynutia lehôt nový zákon č. 514/2003 Z.z. prakticky prevzal pôvodné znenie a k výraznejšej zmene nedošlo. Ustanovenie § 22 ods. 1 zákona č. 58/1969 Zb. sa v otázke začiatku plynutia subjektívnej premlčacej doby zhoduje s ustanovením § 19 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z.z., t.j. lehota začína plynúť dňom, kedy sa poškodený dozvedel o škode. Dĺžka lehoty je takisto zhodná a to v trvaní tri roky.

33. V okolnostiach preskúmvanej veci odvolací súd na základe zisteného skutkového stavu ustálil, že deň právoplatnosti zrušujúceho rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 26. februára 2013 sp. zn. 4MCdo 8/2012, a síce 12. apríl 2013 (kedy bolo žalobcovi toto rozhodnutie doručené/oznámené) je najneskorším možným dňom, od ktorého si mohol uplatniť voči štátu ním tvrdený nárok na náhradu škody, ktorá mu mala vzniknúť v súvislosti s rozhodnutiami súdov nižších inštancií, ktoré boli Najvyšším súdom Slovenskej republiky zrušené. Pri aplikácii ustanovenia § 19 ods. 3 zákona č. 514/2003 Z.z., došlo k prerušeniu plynutia subjektívnej premlčacej doby v dôsledku podania žiadosti o predbežné prerokovanie nároku od 24. februára 2016 (od podania žiadosti na Ministerstve spravodlivosti Slovenskej republiky do skončenia prerokovania, najdlhšie však počas šiestich mesiacov). Premlčacia doba na uplatnenie nároku žalobcovi tak uplynula najneskôr dňa 12. októbra 2016, teda tri roky a šesť mesiacov odo dňa oznámenia resp. nadobudnutia právoplatnosti uznesenia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4MCdo/8/2012. Vzhľadom k tomu, že žalobca si svoj nárok uplatnil žalobou až dňa 01. júna 2018, odvolací súd zhodne so súdom prvej inštancie dospel k záveru, že ho uplatnil až po márnom uplynutí premlčacej lehoty v zmysle ustanovenia § 19 ods. 1 veta druhá zákona č. 514/2003 Z. z. Žalobcovi nebolo možné preto uplatnené právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím v dôsledku premlčania priznať. S ohľadom na zistený skutkový stav sa dovolací súd v celom rozsahu stotožňuje s právnymi závermi prezentovanými v odôvodnení napadnutého rozhodnutia, ktoré sú plne v súlade s ustálenou súdnou praxou najvyššieho súdu. Argumentácia žalobcu o inom - neskoršom momente, kedy sa mal dozvedieť o tom, že škoda mu vznikla a bola vyvrátená okrem iného aj zistením, že podal žiadosť o prerokovanie náhrady škody, ktorá bola doručená Ministerstvu spravodlivosti Slovenskej republiky už dňa 24. februára 2016. Správne preto v uvedenom smere odvolací súd konštatoval, že s ohľadom na uvedené okolnosti je vylúčené, aby sa žalobca o škode dozvedel až dňa 26. júla 2017 tak, ako to tvrdil, a to rozhodnutím Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 5CoE/165/2016. Z hľadiska posúdenia opodstatnenosti uplatneného nároku nebolo relevantné to, kedy sa žalobca ako poškodený dozvedel, kto za škodu zodpovedá - takúto podmienku totiž zákon pre začatie plynutia predmetnej subjektívnej premlčacej lehoty neustanovuje.

34. Dovolací súd považuje za potrebné tiež zdôrazniť, že dovolanie nie je prostriedkom určeným na revíziu skutkových zistení, ktoré urobili sudy prvej a druhej inštancie, na ktorých je založené napadnuté alebo jemu predchádzajúce rozhodnutie, ani prostriedkom určeným na prehodnotenie vykonaného dokazovania. Naopak dovolací súd je podľa § 442 CSP viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd. Len samotné spochybňovanie správnosti skutkových zistení a vyhodnotenia dôkazov súdom, ako i sama polemika s rozhodnutím odvolacieho súdu alebo spochybňovanie správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu, či kritika jeho prístupu zvoleného pri právnom posudzovaní veci významovo nezodpovedajú predpokladom prípustnosti dovolania, ktoré sú definované v § 432 CSP v spojení s § 421 ods. 1 CSP. Dovolanie podané pre nesprávne právne posúdenie nemožno odôvodniť spochybnením skutkových záverov súdov nižšej inštancie na základe tvrdeného nesprávneho

vyhodnotenia dôkazov. Prelomenie stavu právnej istoty nastolenej právoplatnosťou rozhodnutia odvolacieho súdu konštatovaním prípustnosti dovolania v danom prípade do úvahy neprichádza.

35. Vzhľadom na vyššie uvedené dovolací súd žalobcom položenú otázku považoval súdmi nižších inštancií za správne vyriešenú, a preto podané dovolanie ako nedôvodné zamietol (§ 448 CSP).

36. O nároku na náhradu trov dovolacieho konania dovolací súd rozhodol v súlade s ustanovením § 453 ods. 1 CSP v spojení s § 262 ods. 1 a zásadou úspechu žalovanej v dovolacom konaní, ktorej by patrila nárok na náhradu trov dovolacieho konania proti žalobcovi v plnom rozsahu (§ 255 ods. 1 CSP). Z obsahu spisu ale vyplýva, že žalovanej žiadne trovy nevznikli, a preto jej dovolací súd nárok na ich náhradu nepriznal.

37. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.